

snaga

VEČ KOT NAPOTKI ZA RAVNANJE Z ODPADKI

*Živeti
odgovorno,
ustvarjalno in
zadovoljno*

Skupaj
spreminjamo
družbo na
bolje

UVOD

LETO 2014 JE BILO IZJEMNO V MARSIKATEREM POGLEDU.

Ljubljana je postala prva evropska **Zero Waste** prestolnica in **Zelena prestolnica Evrope 2016**. Postali smo vzor drugim evropskim mestom.

Presegli smo načrtovan delež ločeno zbranih odpadkov in prepoznali svojo odgovornost ter moč pri spreminjanju družbe na bolje.

Konec leta bo na Barju zaživel **RCERO, regijski center za ravnanje z odpadki**, najsodobnejša tovarna za predelavo odpadkov (tudi v evropskem merilu).

Skupaj z drugimi, ki jim je mar, **spreminjamo odnos do (zavržene) hrane in rabljenih stvari** ter krojimo trajnostno, družbeno odgovorno prihodnost. **Zavedamo se, da se v teh časih vse (po)vrne hitreje kot kadarkoli prej.**

Hvala, ker ste naši sopotniki na poti k napredni in odgovorni družbi.

S prijaznimi pozdravi,
Janko Kramžar s sodelavci

KAZALO

01 ČISTO DO VAŠEGA PRAGA

O Snagi	4
Kakšne so vaše dolžnosti	5
Kakšne so pristojnosti Snage	8

02 VSE, KAR MORATE VEDETI

Pet dejstev o ravnanju z odpadki	9
Kako najlažje uredim stvari na Snagi?	15
Pogosta vprašanja uporabnikov	17
Informacije o zbirnih centrih	20
O Regijskem centru za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana ..	34
Urn timer zbiranja nevarnih gospodinjskih odpadkov ..	36
Service informacije	38

03 DOBRI RECEPTI ZA ZMANJŠEVANJE KOLIČINE ODPADKOV

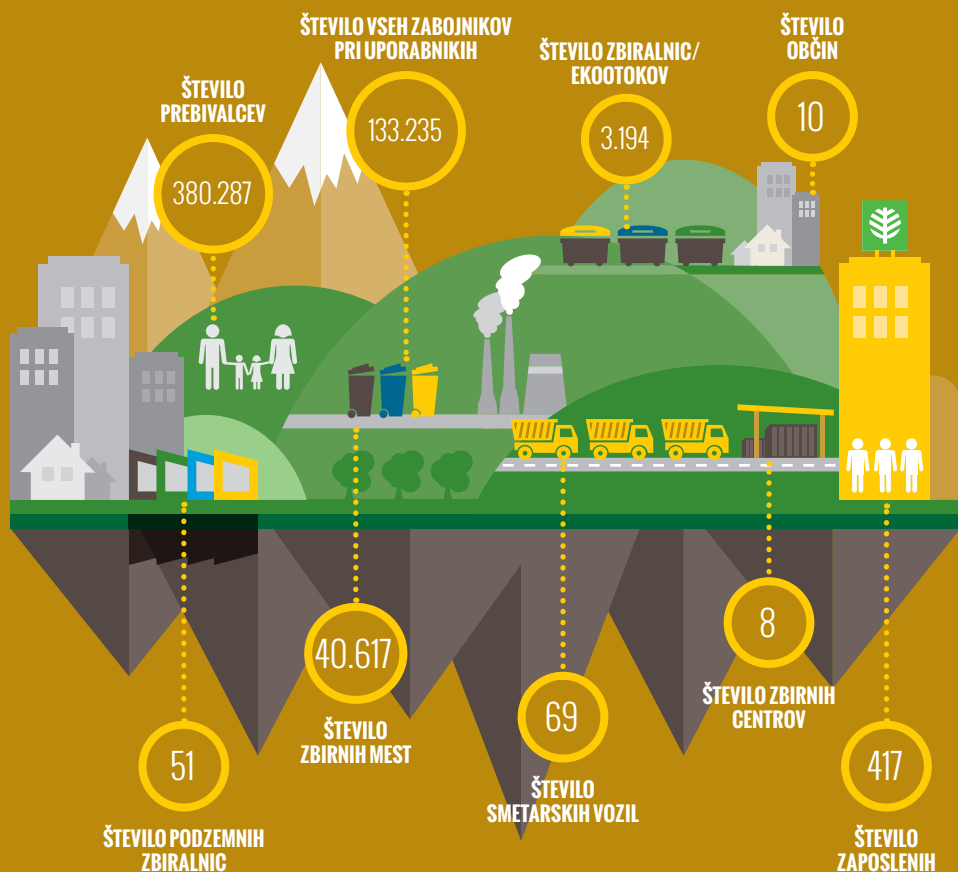
Nepogrešljive sestavine za manj odpadkov	41
Deset praktičnih nasvetov za nič zavržene hrane ..	44
Postanimo ustvarjalni in odgovorni potrošniki ..	45
Ločevanje: male skrivnosti velikih mojstrov ..	48
Recepti za najmlajše	49
Hitri napotki za domače kompostiranje	50

01

ČISTO DO VAŠEGA PRAGA

O SNAGI

Poleg zbiranja in odvoza odpadkov naše delo obsega tudi obdelavo in odlaganje odpadkov, čiščenje javnih površin, urejanje zelenih površin in otroških igrišč, vzdrževanje javnih sanitarij, plakatiranje in komunikacijo z uporabniki.

KAKŠNE SO VAŠE DOLŽNOSTI?

Temelj za opravljanje javnih storitev, ki jih v Mestni občini Ljubljana in devetih primestnih občinah izvaja Snaga, so občinski odloki – ti določajo tako pristojnosti ter obveznosti Snage kot obveznosti in pravice uporabnikov. Občinska zakonodaja določa minimalno obračunsko količino za opravljeno storitev in navaja obveznosti uporabnika, vsebuje pa tudi prepovedi ter kazni za prekrške. V Mestni občini Ljubljana nadzor nad spoštovanjem določil odloka opravlja Inšpektorat Mestne uprave MOL, v posameznih primestnih občinah pa občinski organi, pristojni za nadzor.

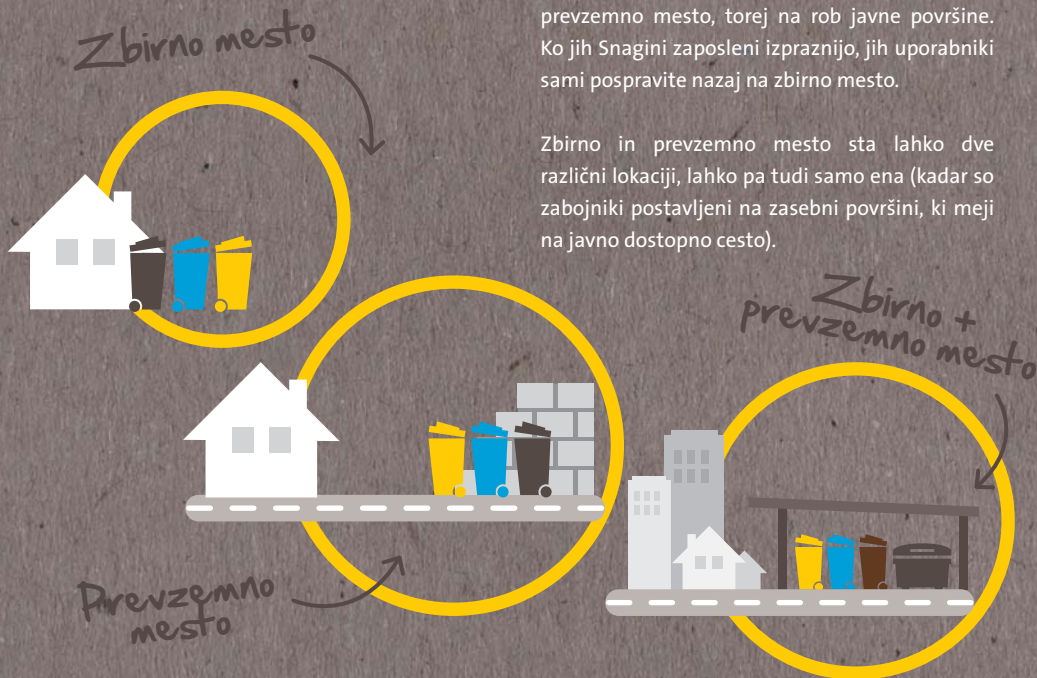
ODPADKE DOSLEDNO LOČUJTE

Obveznost vseh občanov je, da posamezno vrsto odpadka odložite v ustrezen zabojnik, kar določajo občinski odloki. Ti določajo tudi prepoved mešanja bioloških odpadkov z drugimi odpadki in prepoved odlaganja papirja, embalaže in stekla v zabojnike za preostanek odpadkov.

POSKRBITE, DA ZABOJNIKI STOJIJO NA ZASEBNIH POVRŠINAH

Občinska zakonodaja določa, da morajo vaši zabojniki stati na zasebni površini. Prostoru, kjer stojijo, rečemo zbirno mesto. Na dan odvoza ustrezne zabojnike pravočasno postavite na prevzemno mesto, torej na rob javne površine. Ko jih Snagini zaposleni izpraznijo, jih uporabniki sami pospravite nazaj na zbirno mesto.

Zbirno in prevzemno mesto sta lahko dve različni lokaciji, lahko pa tudi samo ena (kadar so zabojniki postavljeni na zasebni površini, ki meji na javno dostopno cesto).

ZAGOTOVITE DOSTOP DO ZABOJNIKOV

Pomembno je, da na dan odvoza odpadkov smetarskemu vozilu zagotovite neoviran dostop do zabojnikov.

- **Ustrezne zabojnike pravočasno pripeljite na rob javne površine.** Najbolje je, da to storite večer pred odvozom ali do 6. ure zjutraj na dan odvoza.
- **Poskrbite, da vaše parkirano vozilo ne otežuje ali onemogoča dostopa do zabojnikov, ki so pripravljeni za praznjenje.**
- **V zimskih razmerah očistite sneg na in ob zabojnikih.**

PRAVOČASNO SPOROČITE SPREMEMBE, KI VPLIVAJO NA VAŠ RAČUN

Spremembe, ki vplivajo na izvajanje in obračun storitev ravnanja z odpadki, nam sporočite v petih dneh po nastanku (npr. spremembo priimka, naslova za pošiljanje računov, lastnika stanovanja ipd.). Spremembe bomo upoštevali pri naslednjem obračunskem obdobju.

POSKRBITE, DA JE OKOLICA ZABOJNIKOV ČISTA IN UREJENA

Odpadke dosledno ločujte in poskrbite, da je okolica zabojnikov čista ter urejena. Če v vaše zabojnike odpadke odlagajo neznanci, zabojnike namestite tako, da boste do njih lahko dostopali samo uporabniki.

Hvala za vaše sodelovanje!

PRAVILNO POSKRBITE ZA VEČJO KOLIČINO ODPADKOV

Če imate zaradi spomladanskega čiščenja, selitve itd. večjo količino odpadkov kot običajno, te pospravite v tipizirane Snagine vrečke in jih odložite poleg zabojnika (več informacij na strani 7).

Če pa ugotovite, da velikost zabojnika ne zadostuje vašim potrebam, naročite večji zabojnik. Pri tem morate upoštevati, da na ceno, ki jo plačate za Snagine storitve, vpliva tudi velikost oz. prostornina zabojnika, s čimer se zviša tudi znesek na položnici.

OB SUMU KRAJE IZ ZABOJNIKOV ZA ODPADNI PAPIR NAS OBVEŠTITE!

Kraja papirja iz zabojnikov povzroča veliko škodo, saj se pri vlomu v zabojnike velikokrat poškoduje mehanizem za zaklepanje. Poleg tega pobran papir povzroči Snagi tudi izpad prihodkov, uporabnikom pa višje položnice. S prodajo papirja namreč Snaga delno pokriva stroške ravnanja z odpadki in s tem znižuje tudi strošek na položnici, ki jo plačate uporabniki.

Ob sumu kraje iz zabojnikov za odpadni papir pokličite na Snagino telefonsko številko **01 477 96 66**

in operaterjem posredujte podatke, na kateri ulici in hišni številki je prišlo do kraje odpadnega papirja ter o tipu in registrski številki avtomobila, v katerega je bil papir naložen.

ODPADKE ODLAGAJTE V PODZEMNE ZBIRALNICE IN NE POLEG NJIH

Občinski odlok prepoveduje odlaganje vrečk oziroma odpadkov, kot so karton, plastični zabojčki, kosovni odpadki ipd. poleg podzemnih zbiralnic. Prepovedano je tudi odlaganje odpadkov v neustrezen zabojnik. Za obe kršitvi sta predvideni globi oziroma kazni. Čeprav Snagini zaposleni večkrat na dan poberejo nepravilno odložene odpadke in očistijo okolico zbiralnice, je ta kmalu spet zasmetena. Ker so odpadki odgovornost tistih, ki jih proizvajajo, poskrbite, da jih boste pravilno ločili in odložili. Ob morebitnem nepravilnem ravnanju drugih se lahko obrnete na Inšpektorat MU MOL.

T: 01 603 16 00

E: inspektorat.mol@ljubljana.si

OBVESTILO ZA LASTNIKE PRAZNIH OBJEKTOV: SNAGA OBRAČUNAVA RAVNANJE S KOMUNALNIMI ODPADKI V PRAZNIH STAVBAH

Zakonodaja (*Uredba o cenah*) za prazne stavbe predpisuje poseben obračun storitev. To velja za stavbe, v katerih ni prijavljenih prebivalcev ali nimajo zabojnika/zabojnikov.

Uredba o cenah in *Tarifnik* določata, da se pri praznih stavbah za obračun upošteva najmanj ena tretjina najmanjše velikosti zabojnika za preostanek odpadkov in najmanjša pogostnost odvoza, določena z občinskim odlokom (velja v MOL in občini Dobrova – Polhov Gradec ter Vodice), ali najmanjša velikost zabojnika in najmanjša pogostnost odvoza (velja za preostale občine). Obračun storitve izvedemo dvakrat letno, račun pa izstavimo lastniku stavbe.

50- in 100-litrsko SNAGINE TIPIZIRANE VREČKE

za preostanek odpadkov so na prodaj v večjih Mercatorjevih trgovinah, na Petrolovih bencinskih črpalkah in v Snaginem centru za pomoč in podporo uporabnikom na Povšetovi 6 v Ljubljani (ob delovnikih med 8.00 in 14.30, ob torkih do 16.00).

TIPIZIRANE VREČKE ZA BIO ODPADKE

trenutno lahko kupite samo v Centru za pomoč in podporo uporabnikom na Povšetovi 6 v Ljubljani.

KAKŠNE SO PRISTOJNOSTI SNAGE?

SKRB ZA ZABOJNIKE NA JAVNIH POVRŠINAH

V Snagi smo zadolženi samo za postavljanje zabojnikov na javnih površinah, torej za zabojnike na zbiralnicah/ekoloških otokih. Za 'lastne' zabojnike morate uporabniki prostor zagotoviti sami. Upoštevajte še, da v Snagi nimamo ne dolžnosti ne pristojnosti prevzemanja zabojnikov z dvorišč ali drugih zasebnih površin.

DOLOČANJE VELIKOST ZABOJNIKOV ZA UPORABNIKE

Pri določanju velikosti zabojnikov upoštevamo naslednje količine na osebo na mesec: 30 litrov za preostanek odpadkov, 60 litrov za embalažo, 20 litrov za papir, 10 litrov za steklo in 15 litrov za biološke odpadke. Poleg teh meril upoštevamo tudi pogostnost odvoza odpadkov pri posameznem uporabniku.

ZAMENJAVA ZABOJNIKOV Z VEČJIMI, KO JE OKOLICA ZABOJNIKOV ZASMETENA

Če se ob zabojnikih večkrat pojavljajo dodatne vrečke ali pa je zabojnik večkrat zapored poln in z odprtim pokrovom, je to za Snago znak, da velikost zabojnika ne zadostuje potrebam uporabnikov. Občinski odloki nas zavezujejo, da v takšnih primerih zabojnik zamenjamo z večjim, in sicer brez predhodnega soglasja uporabnika.

SNAGA NA NEPRAVILNOSTI PRI RAVNANJU Z ODPADKI OPOZARJA Z OBVESTILI NA ZABOJNIKIH OZIROMA V NABIRALNIKIH.

Ker nepravilno ravnanje prinaša tudi posledice, vas prosimo, da opozorila upoštevate in se v primeru vprašanj ali dvomov obrnete na Snagin center za pomoč in podporo uporabnikom.

Ostanke zelenjave uporabite za pripravo domače vegete, vnaprej pripravljenih paketkov za govejo juho, rizoto, ratatuj, satavas itd.

02

VSE, KAR MORATE VEDETI

PET DEJSTEV O RAVNANJU Z ODPADKI

1.

Z LOČEVANJEM ODPADKOV NE OPRAVLJATE SNAGINEGA, PAČ PA SVOJE DELO

Zakonodaja od Snage zahteva zbiranje in prevoz odpadkov ter obdelavo in odlaganje preostanka odpadkov, od občanov pa razvrščanje odpadkov v prave zabojnike. Snaga z ločeno zbranimi odpadki ne služi (skladno z zakonodajo mora večino zbranih odpadkov brezplačno prepustiti posebnim podjetjem), pač pa zmanjšuje svoje (in uporabnikove) stroške. Manj odpadkov gre na odlagališče, nižji so stroški (in posledično položnice).

Ne pozabite! Hrana ne sodi med odpadke.
Iz ostankov lahko pripravimo okusne jedi.

Slane palačinke iz ostankov pire krompirja

Potrebujemo:

- mleko,
- jajce,
- nariban sir,
- kislo smetano,
- pire krompir,
- sol in poper.

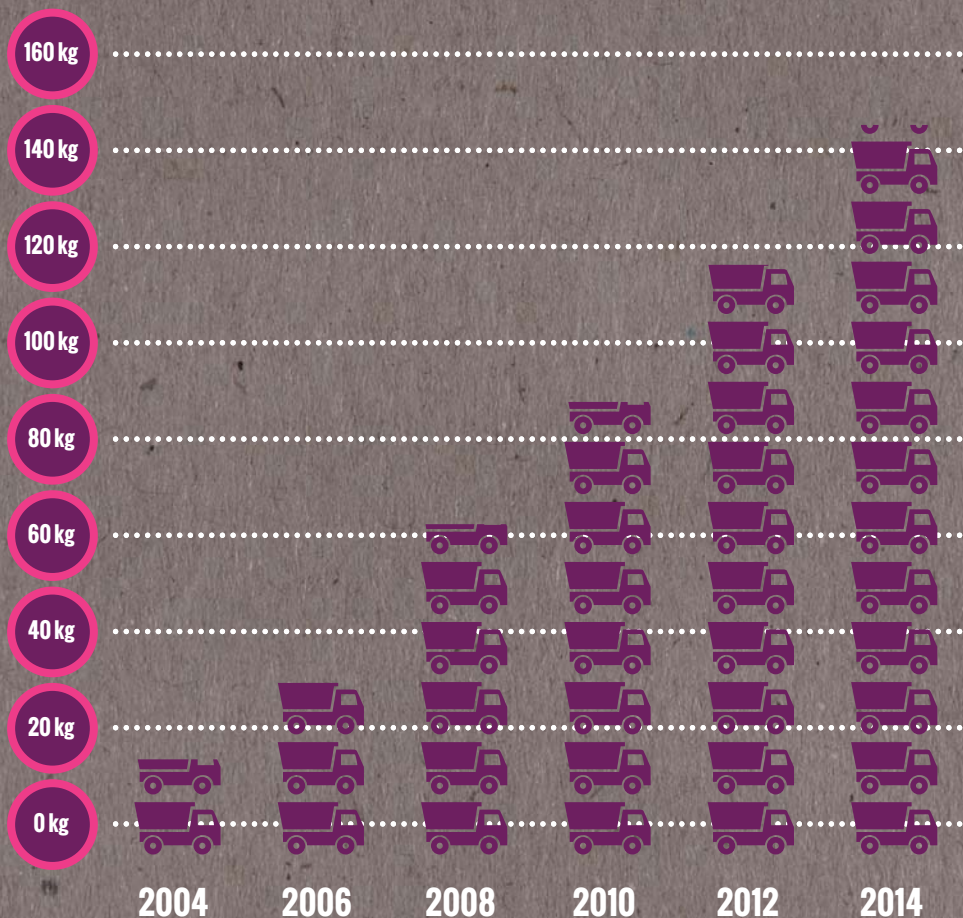
Vse sestavine zamesite v ne preveč gosto testo. Ponev segrejte, naoljite in vanjo vlijite zajemalko testa. Palačinko pecite na obeh straneh toliko časa, da porjavi.

RECEPT
1

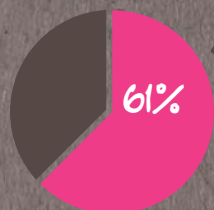

V LOČEVANJU ODPADKOV SMO VSAKO LETO BOLJŠI

Pred desetimi leti smo ločeno zbrali 16 kg, danes pa že 145 kg odpadkov na prebivalca.

LJUBLJANA, EVROPSKA PRESTOLNICA Z NAJVIŠJIM DELEŽEM LOČENO ZBRANIH ODPADKOV

Leta 2014 smo
presegli 60-odstotni
delež ločeno zbranih
odpadkov

PAPIR

STEKLO

EMBALAŽA

BIOLOŠKI
ODPADKI

10 let ločenega zbiranja odpadkov

60.000
ton

50.000
ton

40.000
ton

30.000
ton

20.000
ton

10.000
ton

0
ton

2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014

2.

LOČENO ZBIRANJE ODPADKOV SE IZPLAČA

Z doslednim ločevanjem odlagamo manj odpadkov in tako znižujemo ceno ravnanja z njimi, kar se pozna tudi na naših položnicah. Zaradi povečanega deleža ločeno zbranih odpadkov in manjšega deleža odloženih odpadkov smo v Snagi decembra 2014 vsem uporabnikom izdali dobropis v višini decembrskega računa za ravnanje z odpadki.

**V ceno ni vključeno
zgolj praznjenje
zabojnikov, temveč
širok spekter storitev
v sklopu ravnanja z
odpadki.**

3.

S POLOŽNICO NE PLAČAMO SAMO ODVOZA, PAČ PA VEČ KOT 10 STORITEV SNAGE

Snaga svoje storitve obračuna glede na velikost zabojnikov za preostanek odpadkov in za biološke odpadke ter povprečno mesečno pogostnost praznjenja zabojnikov. Na ceno, ki jo plačate uporabniki, ki živite v blokih ali večstanovanjskih hišah, poleg velikosti zabojnika in števila praznjenj vpliva še število oseb v gospodinjstvu ali drugo merilo, ki ste ga določili uporabniki ter upravljavec vašega večstanovanjskega objekta.

- ~~Namestitev~~ zabojnikov,
- zamenjava poškodovanih zabojnikov,
- čiščenje zabojnikov za bio odpadke,
- zbiranje odpadkov v zbiralnicah,
- delovanje zbirnih centrov,
- odvoz kosovnih odpadkov,
- razvrščanje nekaterih vrst komunalnih odpadkov in njihova predaja v predelavo,
- zbiranje nevarnih odpadkov,
- skladiščenje odpadkov in predaja v predelavo,
- odlaganje.

4.

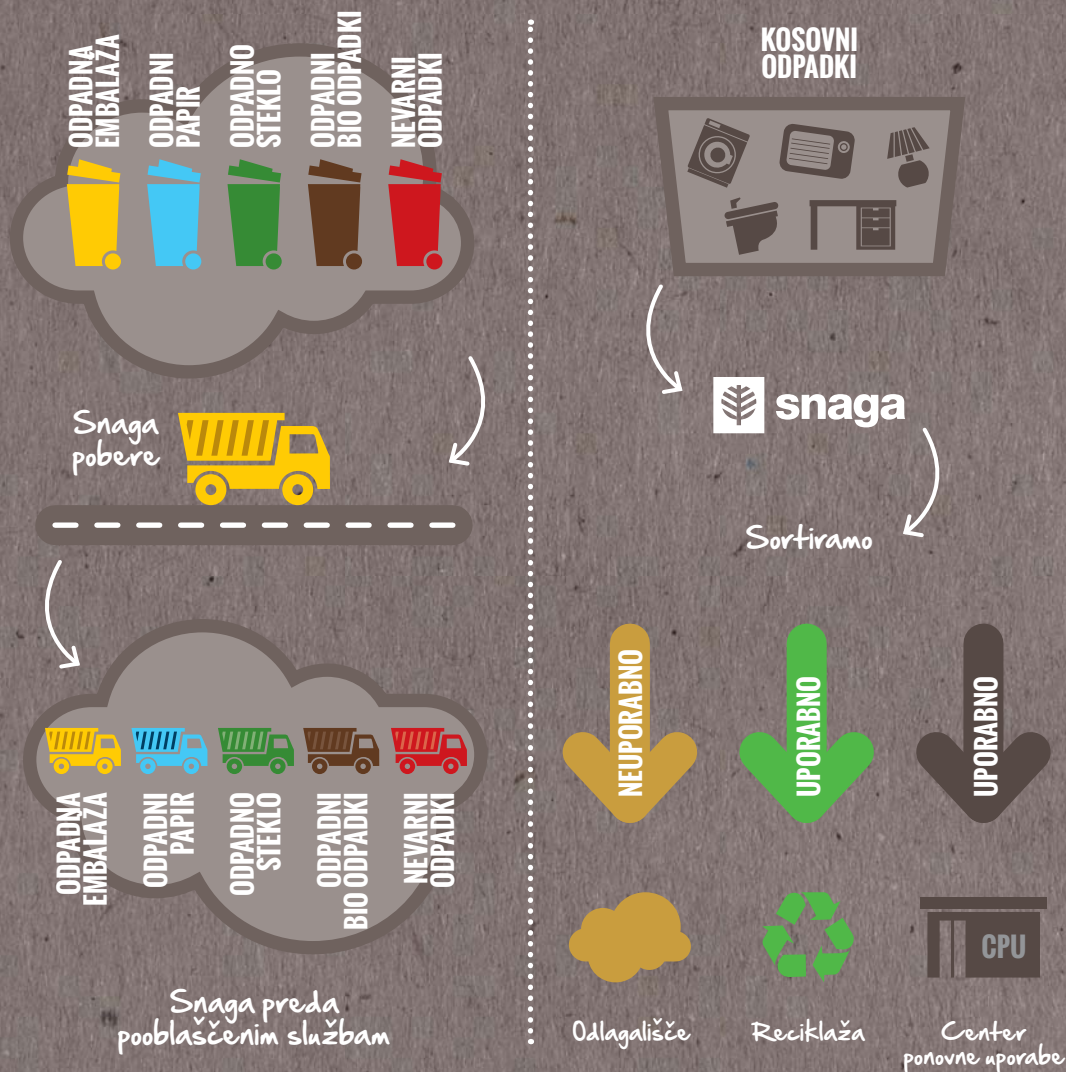
SNAGA Z ZBRANIMI ODPADKI NE SLUŽI, SAJ ZAKONODAJA DOLOČA, DA MORA VEČINO ODPADKOV (BREZPLAČNO) PREDATI USTREZNIM PODJETJEM

Nacionalna zakonodaja (*Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo*) določa, da morajo javna komunalna podjetja embalažo (plastično, stekleno, kartonsko) brezplačno predati družbam za ravnanje z odpadno embalažo. Te z embalažninami, ki jih plačajo proizvajalci in uvozniki embalaže, plačujejo predelavo.

Snaga po tržnih cenah lahko proda zgolj troje – papir, kovino in akumulatorje, pri čemer prihodki od prodaje znižujejo strošek na položnici, ki jo plačate uporabniki.

KOMU SNAGA PREDNA NAŠE (LOČENO ZBRANE) ODPADKE?

Odpadno plastično in stekleno embalažo ter karton predamo embalažnim družbam, biološke odpadke pa prevzame družba, ki poskrbi za njihovo predelavo, za kar mora Snaga plačati. Tudi nevarne odpadke, ki jih zbiramo v zbirnih centrih in premični zbiralnici, predamo pooblaščenim družbam, kar prav tako plača Snaga. Kosovne odpadke najprej sortiramo, uporabne recikliramo, neuporabne pa odložimo na odlagališču. Snaga preda tudi večino odpadkov, zbranih v zbirnem centru.

5.

KAJ SE ZGODI Z ODPADKI, ODLOŽENIMI V ČRNE ZABOJNIKE ZA PREOSTANEK ODPADKOV?

Snaga odpadke iz črnega zabojnika skladno z *Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih* pred odlaganjem obdela. Na odlagalnem polju smo papir, plastiko, les, kovine, odpadno električno in elektronsko opremo ter odpadne baterije sprva izločali ročno, od leta 2013 pa to delamo strojno. Z bobnastim sitom in drobilnikom iz odpadkov,

ki so pristali v črnem zabojniku, izločimo gorljive frakcije (plastika, papir, les, sestavljeni materiali) in kovine, ki jih oddamo v nadaljnjo obdelavo zunanjim izvajalcem. Na takšen način zmanjšujemo količino odpadkov, ki jih odložimo na odlagalnem polju na odlagališču Barje.

V zvezi s preostankom odpadkov in njihovim odlaganjem je zelo pomembna izgradnja ljubljanskega regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO Ljubljana). V okviru **RCERO Ljubljana** bo potekala mehansko-biološka obdelava odpadkov, obdelani pa bosta dve vrsti odpadkov: ločeno zbrani biološki odpadki in preostanek mešanih komunalnih odpadkov. Z mehansko-biološko obdelavo bo na odlagališču končalo samo približno 20 odstotkov odpadkov (govorimo o odpadkih, odloženih v črne zabojnike), ki jih ne bo moč ponovno porabiti kot surovine ali energente, pa še ti odloženi odpadki bodo brez škodljivih vplivov na okolje.

Naj vas spomnimo: še uporabne stvari ne sodijo na odlagališče.

Odnesite jih v Center
ponovne uporabe

Naročite odvoz
kovinskih odpadkov

Odpeljite jih v bližnji
zbirni center

KAKO NAJLAŽJE UREDIM STVARI NA SNAGI?

NAJBOLJŠI NASLOV JE NAŠE SPLETNO MESTO www.mojiodpadki.si

Tam je na voljo sedem različnih e-naročilnic in obrazcev, pogledate in natisnete lahko urnik praznjenja svojih zabojnikov, uredite brezplačen SMS-opomnik, preverite število vnosov v podzemno zbiralnico ali s pomočjo e-iskalnika preverite, kam spada posamezni odpadke.

Prek spletnega mesta www.mojiodpadki.si lahko v rubriki Naročila naročite odvoz kosovnih odpadkov, se vključite v sistem ravnanja z odpadki, sporočite spremembo osebnih podatkov, naročite nove/večje zabojnike itd.

KJE NAJDEM URNIK PRAZNJENJA ZABOJNIKOV?

Urnik odvoza odpadkov lahko preverite na položnici, kjer so zapisani datumi praznjenja vaših zabojnikov za tekoči mesec.

Urnik najdete tudi na Snagini spletni strani www.mojiodpadki.si prek aplikacije **MOJI ODVOZI**. V prvo okence na spletni strani vpišite svoj naslov, v drugem ponujenem okencu pa izberite hišno številko in nato kliknite gumb V redu. Izpisal se vam bo **KOLENDAR ODVOZOV** za prihodnje tri mesece, ki ga lahko tudi natisnete.

Uredite si BREZPLAČNI SMS-OPOMNIK, ki vas bo dan pred praznjenjem posameznega zaboja opozoril na odvoz. Kako? Opomnik si nastavite na spletni povezavi www.mojiodpadki.si prek aplikacije **MOJI ODVOZI** tako, da:

- V okence vpišete šifro naročnika (zapisana je na mesečni položnici). Nato se vam odpre urnik, ki pod iskalnim okencem (desno od naslova) ponuja oranžno aktivno povezavo – vklop SMS-opomnika. Če vpišete samo naslov, se vam možnost vklopa SMS-opomnika ne bo prikazala – za urejanje te funkcije je vpis šifre naročnika obvezen.
- Za ureditev SMS-opomnika je treba vpisati še mobilno številko, nato boste na to številko dobili varnostno kodo. Kodo preprosto vpišete v okence na spletni strani in začnete z urejanjem opomnika.
- Za vsak svoj zabojnik si izberite uro prejemanja opomnika. Opomnik vedno dobite en dan pred odvozom.
- Opomnik deluje samo na telefonu – v e-poštni predal opomnika ni mogoče dobivati.

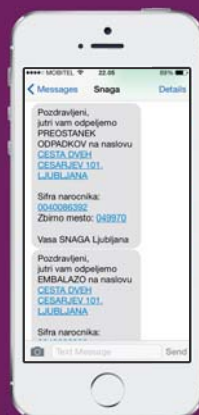
Po novem lahko za Snagine storitve namesto tiskanega računa prejimate e-račun. V obliki pdf-datoteke ga dobite na svoj elektronski naslov ali v predal svoje spletne banke. Prejemanje e-računa uredite z (elektronskim) obrazcem, ki je objavljen na spletnih straneh www.snaga.si in www.mojiodpadki.si v rubriki Naročanje in obrazci oziroma Naročila.

MOBILNA APLIKACIJA MOJI ODPADKI

Snagina mobilna aplikacija je nepogrešljiva za vse, ki potrebujete hitre informacije in pomočnika, ki je vedno z vami. Zakaj bi razmišljali, kdaj morate pred vrata postaviti posamezni zabojnik, če pa vas na to lahko opozori vaš telefon? Aplikacija je brezplačna, v slovenskem jeziku in je na voljo za pametne telefone z operacijskim sistemom iOS in Android.

S pomočjo Snagine aplikacije lahko kadarkoli in kjerkoli dostopate do:

- datumov odvoza vseh vrst odpadkov;
- opomnikov za praznjenje svojih zabojnikov;
- navodil za ločevanje (in natančnih informacij, kam spada posamezna vrsta odpadka);
- kontaktnih podatkov Snage, Odlagališča Barje in zbirnih centrov.

Na odvoz odpadkov vas lahko en dan prej opozori brezplačni SMS-opomnik.
Uredite ga na

www.mojiodpadki.si

prek aplikacije Moji odvozi ali v Centru za pomoč in podporo uporabnikom.

Aplikacija je na voljo v spletnih trgovinah za platforme iOS (App Store) in Android (GooglePlay). Povezave, prek katerih si lahko naložite aplikacijo Moji odpadki, so na voljo na spletni strani **www.mojiodpadki.si**.

Center za podporo in pomoč uporabnikom lahko pokličete na tel. 01 477 96 00 ali pišete na e-naslov snagalj@snaga.si.

POGOSTA VPRAŠANJA UPORABNIKOV

Snagine storitve so med najcenejšimi v Sloveniji.

1. KAKO SE IZRAČUNA STROŠEK, KI GA PLAČA GOSPODINJSTVO?

Skladno z zakonodajo (23. člen Uredbe o cenah) Snaga ravnanje z odpadki zaračunava glede na prostornino zabojnika za preostanek odpadkov in zabojnika za biološke odpadke (če ga uporabnik ima), pri čemer upoštevamo povprečno mesečno pogostnost praznjenja zabojnika.

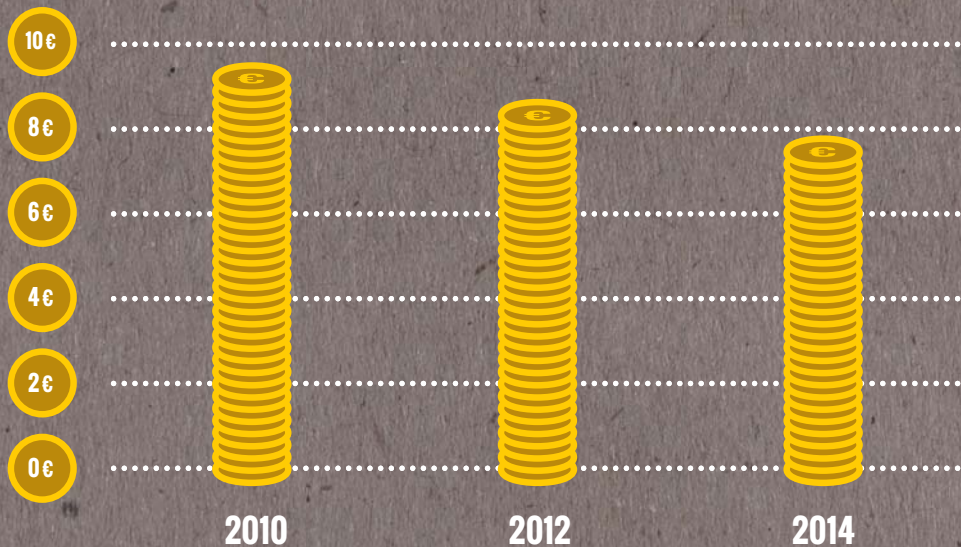

Po decembrskem dobropisu povprečni znesek, ki ga za ravnanje z odpadki plača gospodinjstvo, znaša **7,96 evra**.

2. KOLIKŠNA JE POVPREČNA VIŠINA POLOŽNICE, KI JO PLAČA GOSPODINJSTVO?

Povprečni mesečni strošek ravnanja z odpadki v Mestni občini Ljubljana in primestnih občinah je leta 2014 znašal 7,96 evra na mesec na gospodinjstvo. Snagina cena je med najnižjimi v Sloveniji in bistveno nižja kot v sosednjih državah.

Povprečni strošek na gospodinjstvo €

3. KAKO SE STORITVE ZARAČUNAVA UPORABNIKOM PODZEMNIH ZBIRALNIC?

Obračun storitev za uporabnike podzemnih zbiralnic poteka po dejanskem vnosu odpadkov, saj kartice, ki jih uporabniki potrebujete za odlaganje preostanka odpadkov in bioloških odpadkov, beležijo število vnosov.

Obračunska količina za en vnos komunalnih odpadkov je 30 litrov, za vnos bio odpadkov pa 10 litrov. Na mesec obračunamo dejansko število vnosov komunalnih odpadkov in dejansko število vnosov bio odpadkov, vendar ne manj kot šest vnosov komunalnih odpadkov in štirih vnosov bio odpadkov. Obračunamo vsako aktivno kartico.

4. KAKO PREVERIM SVOJE PODATKE O UPORABI PODZEMNE ZBIRALNICE?

To lahko storite prek aplikacije, ki je na voljo na naši spletni strani **www.snaga.si** v rubriki Pregled uporabe podzemnih zbiralnic. V aplikacijo vpišete številko svoje kartice in šifro plačnika, ki je zapisana na vašem računu za ravnanje s komunalnimi odpadki, obe brez začetnih ničel. Za pomoč pri uporabi aplikacije nas pokličite na brezplačno telefonsko številko **080 98 82** ali nam pišite na e-naslov **snagalj@snaga.si**.

5. KAKO UREDIM PLAČILO Z DIREKTNO BREMENITVIJO?

Vse, kar je povezano z direktnimi obremenitvami (sklepanje novih soglasij, preklic in ukinitve soglasij, itd.), je treba urediti na Javnem holdingu Ljubljana, d. o. o., in sicer na dva načina:

1. **Osebo v pritličju poslovne stavbe JP VODOVOD - KANALIZACIJA, d. o. o.,** na Vodovodni cesti 90 v Ljubljani vsak delovni dan med 8.00 in 10.00 ter 10.30 in 14.00. S seboj prinesite veljaven osebni dokument, bančno kartico za račun, prek katerega se izvaja direktna obremenitev, in račune (položnice), za katere želite urediti soglasje za direktno obremenitev.
2. **Po pošti.** Pravilno izpolnjeno in podpisano vlogo za plačevanje ali zahtevo za preklic soglasja za plačevanje z direktnimi obremenitvami SEPA pošljite skupaj s fotokopijo oziroma s skeniranim osebnim dokumentom in kartico bančnega računa na naslov Javni holding Ljubljana, d. o. o., Verovškova ulica 70, 1000 Ljubljana ali po elektronski pošti na naslov **posta@jhl.si**.

Ostanke sadja uporabite za kompote, sokove, marmelade. Z dodatkom mleka ali jogurta lahko naredite tudi okusne smutije.

Če sadja ne hranite v hladilniku, naj bo čim bolj oddaljeno od sončne svetlobe. Najbolje je, da ostane v papirnati vrečki nekje na hladnem in temnem.

Hladna riževa solata - enostaven recept, s katerim boste porabili zaloge sveže in vložene zelenjave

Potrebujeemo:

- svežo in vloženo zelenjavo, ki jo najdemo v hladilniku,
- trdo kuhano jajce (po želji),
- riž,
- sol,
- olje in kis.

V hladilniku izpraznite zaloge sveže in vložene zelenjave. Skuhajte riž ali pa uporabite tega, ki vam je ostal od kosila prejšnjega dne. Zelenjavo narežite na koščke in jo primešajte rižu. Po okusu jo začinite in postrezite.

RECEPT
2

6. NA DAN ODVOZA SNAGA NI IZPRAZNILA ZABOJNIKOV, KAJ LAHKO STORIM?

Reklamacijo zaradi neopravljenega odvoza morate Snagi sporočiti v treh dneh od dneva odvoza. Reklamacijo lahko sporočite v Center za pomoč in podporo uporabnikom na telefonsko številko **01 477 96 00** ali pa jo pošljite na e-naslov **snagalj@snaga.si**. Preden podate reklamacijo, se prepričajte, ali ste na prevzemno mesto pripravili prave zabojnike in ali ste to storili pravočasno (večer pred odvozom ali pred 6. uro zjutraj na dan odvoza).

7. PODATKI NA SNAGINI POLOŽNICI NISO PRAVILNI, KAJ LAHKO STORIM?

Reklamacijo računa morate Snagi sporočiti v osmih dneh po prejetju računa. Reklamacijo lahko sporočite v Center za pomoč in podporo uporabnikom na telefonsko številko **01 477 96 00** ali jo pošljite na e-naslov **snagalj@snaga.si**.

8. NAŠI SOSEDE NOČEJO LOČEVATI ODPADKOV. KAJ LAHKO STORIMO?

Če prijazna opozorila ne zaležejo, se velja obrniti na upravnika stavbe, če ga imate. Upravnik lahko na sestanku ali s posebnim obvestilom opozori, da občinska zakonodaja zahteva ločevanje odpadkov in da kršiteljem grozi globa. Na sestanek lahko pridemo tudi predstavniki Snage. Snaga sicer nima pristojnosti ne za nadzor ne za kaznovanje, lahko pa se odločimo, da zabojnikov, v katerih so nepravilno odloženi odpadki, ne bomo izpraznili. Eden od ukrepov je tudi prijava kršitve Inšpektoratu MU MOL oziroma medobčinskim inšpektoratom, kar počne tudi Snaga, enako možnost pa imate občani. Prijavo lahko anonimno podate po telefonu, e-pošti ali navadni pošti.

INFORMACIJE O ZBIRNIH CENTRIH

V zbirnih centrih občani lahko v posebne zabojnike brezplačno oddate več kot dvajset vrst odpadkov (nekateri samo do določene količine). V zbirne centre pripeljite vse tiste odpadke, ki ne spadajo v zabojnike za embalažo, papir, steklo in bio ter preostanek odpadkov.

V Ljubljani delujeta dva zbirna centra. Poleg **Zbirnega centra Barje** lahko odpadke, ki ne spadajo v običajne zabojnike, pripeljete tudi v **Zbirni center Povšetova**. V Zbirnem centru Povšetova ne sprejemamo azbestnih in gradbenih odpadkov ter mešanih komunalnih odpadkov.

V zbirnih centrih ne sprejemamo odpadkov, ki nastajajo v gospodarskih dejavnostih, kot so proizvodnja, obrt in kmetijstvo. Podjetja in samostojni podjetniki so, skladno z zakonodajo, dolžni skleniti pogodbo z ustreznim pooblaščenim zbiralcem in predelovalcem odpadkov. Izjema je embalaža, ki jo sprejemamo tudi od pravnih oseb.

Zbirni center Barje

Začasni zbirni center Povšetova

V MESTNI OBČINI LJUBLJANA IN V PRIMESTNIH OBČINAH DELUJE OSEM ZBIRNIH CENTROV: Zbirni center Barje in Začasni zbirni center Povšetova ter Začasni zbirni centri Brezovica, Vodice, Medvode, Ig, Škofljica in Velike Lašče.

KAKO RAVNAMO V ZBIRNIH CENTRIH

Odpadke lahko pripeljete s katerikoli vozilom ali prikolico. Odpadke v posamezne zabojnike odlagate sami, s pomočjo strokovnih sodelavcev oziroma oskrbnika zbirnega centra.

Med obiskom zbirnega centra poskrbite za svojo varnost in za varnost svojih otrok.

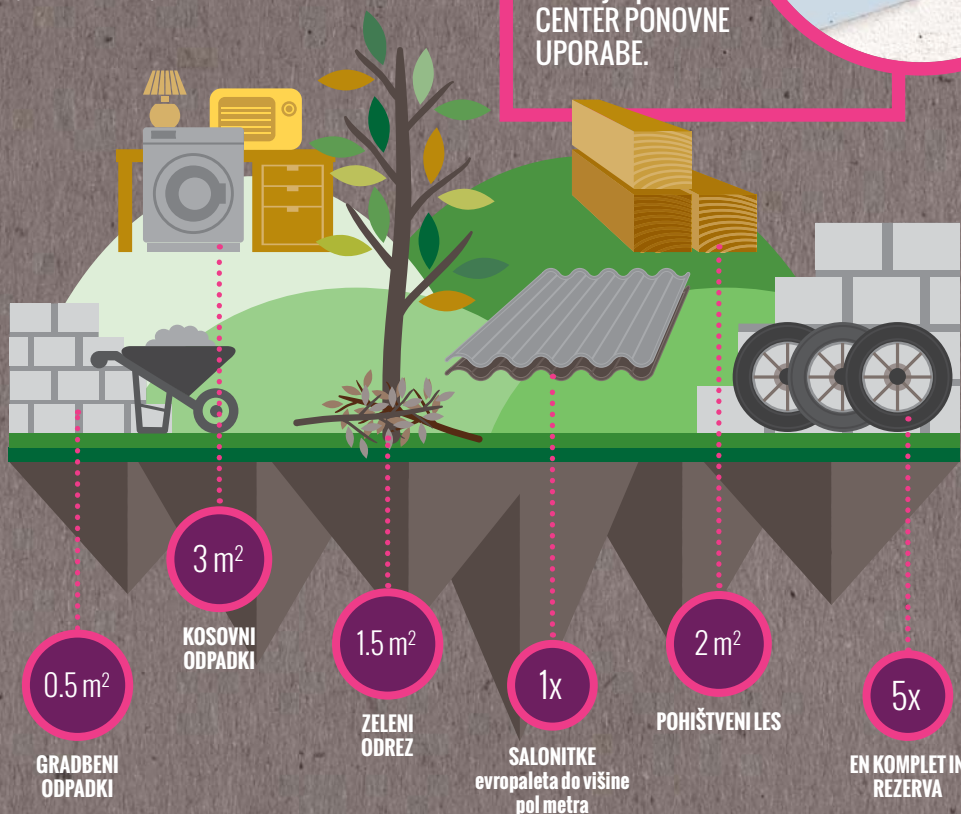
USPOSOBLJENOST DELAVCEV

Strokovni sodelavci v zbirnih centrih so usposobljeni za pravilno ravnanje z odpadki in presojo glede morebitnih presežnih količin ter drugih vprašanj. Možnost napake ali napačne odločitve vedno obstaja, zato vsako pritožbo obravnavamo z vso skrbnostjo in po potrebi ustrezno ukrepamo.

KOLIČINSKE OMEJITVE

V enem koledarskem letu lahko gradbene odpadke in izolacijski gradbeni material ter salonične plošče v zbirni center pripeljete enkrat, pnevmatike, zeleni odrez, kosovne odpadke in pohištveni les pa dvakrat.

V zbirnih centrih še uporabne izdelke zbiramo v posebnih koticih, od koder jih prevzame CENTER PONOVNE UPORABE.

NAROČILO ODVOZA KOSOVNIH ODPADKOV

Prosimo vas, da napišete število kosov posameznega odpadka in podčrtate ali vpišete vrsto odpadnega kosa. Upoštevajte, da ima vsako gospodinjstvo pravico do brezplačnega odvoza 2m³ kosovnih odpadkov.

O datumu odvoza vas bomo obvestili najpozneje tri dni pred samim odvozom. Kosovne odpadke pustite na svojem zemljišču ob uvozu na javno cesto, kjer se pobirajo odpadki. Pripravite samo odpadke, ki ste jih napovedali, in sicer naj bodo pripravljeni do 6. ure zjutraj na dan odvoza.

Podatki, označeni z zvezdico, so obvezni.

Ime in priimek*:
Naslov*:
Poštna številka in kraj*:
Občina*:
Telefon*:
E-pošta:

	št. kosov
Vzmetnice, preproge:	
Leseno pohištvo:	
Oblazinjeno pohištvo:	
Športni rekviziti (smuči, jadralne deske, kolesa ipd.):	
Orodje, oprema, igrače (sodi, zabojniki, samokolnice, posode, večje igrače, otroški vozički):	
Vrtna oprema iz plastike ali lesa (mize, stoli, senčniki ipd.):	
Kopalniška oprema (umivalnik, bide, prha, kad ipd.):	
Odpadna elektronska in električna oprema (gospodinjska bela tehnika – pralni in pomivalni stroj, štedilnik, TV sprejemnik, računalnik, radio ipd.):	
Drugo (vpišite):	

Opombe:

V skladu z določili Zakona o varstvu osebnih podatkov s podpisom tega dokumenta dovoljujem in soglašam, da se zgoraj navedeni osebni podatki uporabljajo v zbirki podatkov, ki jo vzpostavi, vodi in vzdržuje podjetje Snaga d. o. o., Ljubljana, z namenom izvajanja dejavnosti.

Datum naročila:

Podpis:

OBRAZEC ZA PRIJAVO V SISTEM RAVNANJA Z ODPADKI

Natančno izpolnite vsa polja, označena z zvezdico.

A. UPORABNIK STORITVE (tj. plačnik storitve)

Ime in priimek ali naziv podjetja*:

Naslov ali sedež podjetja*:

Poštna številka in kraj*:

Občina*:

EMŠO (matična številka):

ali davčna št. (ID za DDV)*:

Telefon*:

E-pošta:

B. LASTNIK OBJEKTA (če sta uporabnik storitve in lastnik različni osebi)

Ime in priimek ali naziv podjetja*:

Naslov ali sedež podjetja*:

Poštna številka in kraj*:

Občina*:

EMŠO (matična številka):

ali davčna št. (ID za DDV)*:

Telefon*:

E-pošta:

C. PODATKI O PREVZEMNEM MESTU

Šifra zbirnega mesta:

Šifra uporabnika:

Površina stanovanja (v m²)*

Št. oseb v gospodinjstvu*:

D. ŽELIM ZABOJNIK ZA NASLEDNJE ODPADKE (označite tudi želeno prostornino zabojnika)

☐ Preostanek komunalnih odpadkov	(prostornine 80, 120, 240, 500, 770, 1100 litrov)
☐ Biološke odpadke	(prostornine 80, 120, 240 litrov)
☐ Embalažo	(prostornine 240, 1100 litrov)
☐ Papir – samo za uporabnike na območju MOL	(prostornine 240, 1100 litrov)

E. RAZLOG ZA PRIJAVO, OPOMBE

V skladu z določili Zakona o varstvu osebnih podatkov s podpisom tega dokumenta dovoljujem in soglašam, da se zgoraj navedeni osebni podatki uporabljajo v zbirki podatkov, ki jo vzpostavi, vodi in vzdržuje podjetje Snaga d. o. o., Ljubljana, z namenom izvajanja dejavnosti. Hkrati izjavljam, da so navedeni podatki pravilni in se obvezujem, da bom podjetju Snaga d. o. o., Ljubljana v roku 5 dni od nastale spremembe pisno sporočil/a vsako spremembo navedenih podatkov, skladno z Odlokom o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov (Ur.l. RS št. 34/2012). S plačilom računa boste potrdili, da je bilo naročilo izvedeno.

Datum prijave:

Podpis:

Želeli bi vas opozoriti na udobno plačevanje Snaginih storitev prek trajnika, kar uredite na skupni blagajni na lokaciji Vodovodna 90 (JP Vodovod-Kanalizacija).

OBRAZEC ZA SPOROČANJE SPREMEMB

- ☐ plačnika ☐ imena/priimka uporabnika ☐ naslova za dostavo računov
☐ lastništva ☐ naročilo novega zabojnika ☐ sprememba prostornine zabojnika

Natančno izpolnite vsa polja, označena z zvezdico.

A. DOSEDANJI UPORABNIK

Ime in priimek ali naziv podjetja*:

Naslov ali sedež podjetja*:

Poštna številka in kraj*:

Občina*:

Datum rojstva*:

ali davčna št. pravne osebe (ID za DDV)*:

Telefon*:

E-pošta:

B. NOVI PODATKI (če gre za novega uporabnika, novega lastnika, spremenjene osebne podatke ali spremenjen naslov)

Ime in priimek ali naziv podjetja*:

Naslov ali sedež podjetja*:

Poštna številka in kraj*:

Občina*:

Datum rojstva*:

ali davčna št. pravne osebe (ID za DDV)*:

Telefon*:

E-pošta:

C. PODATKI O LASTNIKU STANOVANJA

Ime in priimek ali naziv podjetja*:

Naslov ali sedež podjetja*:

Poštna številka in kraj*:

Občina*:

Datum rojstva*:

ali davčna št. pravne osebe (ID za DDV)*:

Telefon*:

E-pošta:

D. TRENUTNI PODATKI O ZBIRNEM MESTU

Šifra zbirnega mesta*:

Šifra uporabnika*:

Površina stanovanja (v m²)*:

Št. oseb v gospodinjstvu*:

E. ŽELIM SPREMENITI PROSTORNINO ZABOJNIKA ali NAROČAM NOV ZABOJNIK ZA NASLEDNJE ODPADKE

Označite zelen zabojnik in njegovo dosedanje in želeno prostornino, pri bioloških odpadkih, embalaži in papirju navedite tudi identifikacijsko številko obstoječega zabojnika – ID št. **Zmanjšanje zabojnikov za preostanek odpadkov in biološke odpadke je plačljivo.**

Tip zabojnika:	ID št.:	Trenutna prostornina v litrih:	Želena prostornina v litrih:
Preostanek komunalnih odpadkov		80, 120, 240, 500, 770	80, 120, 240, 500, 770
Biološki odpadki		80, 120, 240	80, 120, 240
Embalaža		240, 1100	240, 1100
Papir – samo za uporabnike na območju MOL		240, 1100	240, 1100

Opombe:

V skladu z določili Zakona o varstvu osebnih podatkov s podpisom tega dokumenta dovoljujem in soglašam, da se zgoraj navedeni osebni podatki uporabljajo v zbirki podatkov, ki jo vzpostavi, vodi in vzdržuje podjetje Snaga d. o. o., Ljubljana, z namenom izvajanja dejavnosti. Hkrati izjavljam, da so navedeni podatki pravilni in se obvezujem, da bom podjetju Snaga d. o. o., Ljubljana v roku 5 dni od nastale spremembe pisno sporočil/a vsako spremembo navedenih podatkov, skladno z Odlokom o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov (Ur.l. RS št. 34/2012). S plačilom računa bom potrdil, da je bilo naročilo izvedeno.

Datum prijave:

Podpis:

OBRAZEC ZA SPREMEMBO MERILA DELITVE STROŠKOV NA SKUPNEM ZBIRNEM MESTU

Natančno izpolnite vsa polja, označena z zvezdico:

A. PODATKI O SKUPNEM ZBIRNEM MESTU

Naslov zbirnega mesta*:

Šifra zbirnega mesta*:

B. TRENUTNA DELITEV STROŠKOV (označi)

☐ po tlorisni površini ☐ po številu oseb ☐ po predhodno dogovorjenem deležu

C. PODATKI O UPORABNIKIH NA SKUPNEM ZBIRNEM MESTU*

	Ime in priimek:	Nova delitev - vpišite št. oseb/ tlorisno površino/dogovorjeni delež	Podpis uporabnika:
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Opombe:

V skladu z določili Zakona o varstvu osebnih podatkov s podpisom tega dokumenta dovoljujem in soglašam, da se zgoraj navedeni osebni podatki uporabljajo v zbirki podatkov, ki jo vzpostavi, vodi in vzdržuje podjetje Snaga d. o. o., Ljubljana, z namenom izvajanja dejavnosti. Hkrati izjavljam, da so navedeni podatki pravilni in se obvezujem, da bom podjetju Snaga d. o. o., Ljubljana v roku 5 dni od nastale spremembe pisno sporočil/a vsako spremembo navedenih podatkov, skladno z Odlokom o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov (Ur.l. RS št. 34/2012). S plačilom računa boste potrdili, da je bilo naročilo izvedeno.

Datum:

PRAKTIČNI NAPOTKI ZA LOČEVANJE ODPADKOV

ZABOJNIK ZA EMBALAŽO

- Plastenke, konzerve in pločevinke;
- votla sestavljena embalaža mleka, sokov ipd. (tetrapak);
- plastenke čistil in pralnih sredstev;
- plastične vrečke in jogurtovi lončki;
- plastična embalaža šamponov, zobnih past in tekočih mil;
- embalaža CD-jev in DVD-jev;
- plastična in alu folija, v katero so zaviti izdelki;
- embalaža iz stiropora.

ZABOJNIK ZA PAPIR

- Časopisi in revije;
- prospekti in katalogi;
- pisemske ovojnice, pisarniški in ovojni papir;
- papirnate nakupovalne vrečke;
- kartonska embalaža in lepenka.

ZABOJNIK ZA STEKLO

- Steklenice;
- steklena embalaža zdravil in kozmetike;
- kozarci vloženihih živil in druga steklena embalaža.

ZABOJNIK ZA PREOSTANEK ODPADKOV

- Plenice;
- mačji pesek;
- ohlajen pepel;
- vrečke iz sesalca;
- šiviljski odpadki;
- pluta in guma;
- razbita keramika in porcelan.

ZABOJNIK ZA BIOLOŠKE ODPADKE

- Zelenjavni in sadni olupki;
- jajčne lupine, kavna usedlina in filter vrečke;
- pokvarjena živila (brez embalaže), ostanki hrane in gnilo sadje;
- papirnati robčki, brisače in papirnate vrečke;
- trava, listje, rože, plevel in veje;
- stelja malih rastlinojedih živali;
- lesni pepel.

Kam
spada
tvoja?

KAKO SHRANJEVATI ŽIVILA V HLADILNIKU, DA BODO ZDRŽALA DLJE ČASA?

Praktični napotki za pravilno shranjevanje živil v hladilniku

Živila shranjujemo v plastičnih, steklenih oz. drugih primernih posodah. Tako bomo preprečili izgubo vlage in okusa ter širjenje vonjav na ostala živila.

Jajca hranimo v originalni embalaži na višjih policah hladilnika, nikakor ne na vratih, ker se zaradi odpiranja vrat temperatura nenehno spreminja.

Tu hranimo mlečne izdelke, narezane mesnine in proizvode z oznako "po odprtju hraniti v hladilniku".

Živila odmrzujemo tako, da jih pustimo čez noč v hladilniku, in sicer na spodnji polici. Nikoli ne odmrzujemo pri sobni temperaturi na kuhinjskem pultu ali v topli vodi.

Živila v zamrzovalniku označimo z nalepko. Zabeležimo vsebino, količino in datum pakiranja.

Mesne narezke shranjujemo daleč od surovega mesa.

Hladilnik in zamrzovalnik redno čistimo. Takoj ko se nekaj polije, površino pobrišemo. Za dezinfekcijo uporabimo mešanico destilirane vode in kisa.

Ostanke skuhanih jedi ohladimo na sobni temperaturi, šele nato jih spravimo v hladilnik.

Sokove, omake, maslo, marmelado in izdelke, ki potrebujejo manj hlajenja, hranimo na vratih hladilnika. Tu je temperatura najvišja, med 10 in 15 °C.

Živila s krajšim rokom uporabe postavimo na sprednji del police, tista z daljšim rokom pa so lahko bolj zadaj.

Surovo meso, perutnino, ribe in morske sadeže hranimo na najnižji polici v hladilniku. To je najhladnejša točka v hladilniku.

JE ŽIVILO ŠE VEDNO UŽITNO?

- Roki trajanja so le orientacijsko sredstvo.** Živila pogosto lahko zdržijo tudi dlje, kot je napisano na embalaži, še posebej pri "najmanj do".
- Posvetujte se s svojimi čuti.** Če je jogurt kakšen dan čez rok trajanja, še ne pomeni, da je zanič. Odprite ga in pokusite - če sta vonj in okus takšna kot ponavadi, je povsem užiten.
- Je vse, kar je plesnivo, res zanič?** Veliko živil, ki jih napade plesen, moramo zavreči, nekatera izmed njih pa lahko tudi "rešimo". Če obrežete plesen na suhi salami, trdem siru ter čvrstem sadju in zelenjavi, bo preostali del še čisto v redu. Pozorni bodite le, da vsakič, ko odrežete plesnivi del, nož očistite.

O REGIJSKEM CENTRU ZA RAVNANJE Z ODPADKI LJUBLJANA (RCERO LJUBLJANA)

LJUBLJANSKI REGIJSKI CENTER ZA RAVNANJE Z ODPADKI JE NAJVEČJI KOHEZIJSKI PROJEKT S PODROČJA OKOLJA V DRŽAVI,

delovati bo začel konec letošnjega leta in bo poskrbel za odpadke tretjine Slovenije. Ključni del regijskega centra so trije objekti, v katerih bo potekala mehansko-biološka obdelava odpadkov, in sicer za dve vrsti odpadkov: za ločeno zbrane biološke odpadke, iz katerih bomo pridobivali kompost, in za preostanek komunalnih odpadkov.

KAJ PRINAŠA RCERO LJUBLJANA?

- Dolgoročno ureditev problematike ravnanja z odpadki za tretjino Slovenije;
- najboljši in najsodobnejši sistem predelave odpadkov v Sloveniji;
- uporabo najmodernejše in trajnostne tehnologije za ravnanje z odpadki v evropskem merilu;
- primer dobre prakse na področju povezovanja in sodelovanja občin ter povezovalni element ravnanja z odpadki v Sloveniji med občinami ter regijami;
- zelena delovna mesta.

RCERO LJUBLJANA

REGIJSKI CENTER ZA RAVNANJE Z ODPADKI LJUBLJANA

36

občin

646.000

občanov

Najmodernejša
in trajnostna
tehnologija za
ravnanje z
odpadki

1/3 slovenskega
prebivalstva

ZELENA
ELEKTRIČNA
ENERGIJA

KOMPOST IZ
BIOLOŠKIH
ODPADKOV

SEKUNDARNO
GORIVO

PROIZVAJANJE
ENERGIJE
ZA LASTNO RABO

PREOSTANEK
ODPADKOV ZA
ODLAGANJE
ZMANJŠAN
NA MIN.

Po predelavi na odlagališču manj kot 20 %
odpadkov brez škodljivih vplivov na okolje.

URNIK ZBIRANJA NEVARNIH ODPADKOV

NEVARNE ODPADKE LAHKO ODDATE:

- v Zbirnem centru Barje;
- v Začasnem zbirnem centru Povšetova;
- v premični zbiralnici, ki je med marcem in novembrom po vnaprej določenem urniku na različnih lokacijah v MOL in devetih primestnih občinah;
- v Začasnem zbirnem centru Brezovica.

MED NEVARNE ODPADKE SPADAJO:

- akumulatorji, baterije,
- barve in topila, kemikalije,
- olja in masti,
- pesticidi,
- pralna in kozmetična sredstva, ki vsebujejo nevarne snovi,
- zdravila,
- neonske cevi,
- ter vse, kar je opremljeno s simboli za nevarne snovi.

Prosimo vas, da zdravila
oddajate brez papirnate
embalaze.

URNIK ZBIRANJA NEVARNIH GOSPODINJSKIH ODPADKOV IN ODPADNE ELEKTRIČNE IN ELEKTRONSKE OPREME ZA LETO 2015
(v premični zbiralnici ob določenih datumih in na določenih lokacijah, in sicer od 9.30 do 17.00 ure)

LOKACIJA	POMLAD 2015	JESEN 2015
MESTNA OBČINA LJUBLJANA		
parkirišče pod Halo Tivoli	2. in 3. 3.	17. in 18. 8.
parkirišče pri Sparu Vrhovci	4. in 5. 3.	19. in 20. 8.
parkirišče pri Športnem parku Kodeljevo	9. in 10. 3.	24. in 25. 8.
ob križišču Slovenčeve in Ulice 7. septembra	11. in 12. 3.	26. in 27. 8.
parkirišče pri Mercator centru Koseze, Podutiška 30	16. in 17. 3.	31. 8. in 1. 9.
parkirišče pri Mercatorju, Dolenjska cesta 43	18. in 19. 3.	2. in 3. 9.
Železna cesta nasproti drogerije DM	23. in 24. 3.	7. in 8. 9.
parkirišče pri City parku na Šmartinski cesti	25. in 26. 3.	9. in 10. 9.
za trgovino Mercator, Na Gmajni 1	30. in 31. 3.	14. in 15. 9.
parkirišče pri Mercatorju, Nove Fužine 41 (bivša Emona)	1. in 2. 4.	16. in 17. 9.
parkirišče pri Mercatorju, Prušnikova ulica	15. in 16. 6.	16. 11.
Litijska cesta pri avtobusni postaji Štepanjsko naselje	17. in 18. 6.	17. 11.
parkirišče pri Intersparu Vič	22. in 23. 6.	18. 11.
parkirišče pri Mercatorjevi tehnični trgovini, Pot k sejmišču	29. in 30. 6.	19. 11.
parkirišče pri Mercatorju v Podutiku, Podutiška cesta 161	1. in 2. 7.	23. 11.
končna postaja MPP št. 12, Vevška cesta	6. in 7. 7.	24. 11.
parkirišče pri Mercatorju na Jeranovi ob Opekarski cesti	8. in 9. 7.	25. 11.
Vojkova cesta pri Športnem parku Stožice, ob športni dvorani	13. in 14. 7.	26. 11.
OBČINA HORJUL		
Športni park Horjul, Vrhniška cesta 35	7. in 8. 4.	21. in 22. 9.
OBČINA VODICE		
parkirišče pri Občini Vodice	9. 4.	23. 9.
parkirišče pri trgovini v Utiku	10. 4.	24. 9.
OBČINA DOL PRI LJUBLJANI		
pri Kmetijski zadrugi v Dolu	13. in 14. 4.	28. 9.
pri Kulturnem domu v Dolskem	15. in 16. 4.	29. in 30. 9.
OBČINA ŠKOFLIJA		
parkirišče pri trgovini Tuš, Škofljica	20. in 21. 4.	1. 10.
pri gasilskem domu Pijava Gorica	22. 4.	5. 10.
pri gasilskem domu na Lavrici	23. 4.	6. 10.
OBČINA VELIKE LAŠČE		
pri Zadrudnem domu Turjak	4. in 5. 5.	7. in 8. 10.
pri gasilskem domu Velike Lašče	6. in 7. 5.	12. 10.
OBČINA IG		
pri gasilskem domu Ig	11. in 12. 5.	13. in 14. 10.
parkirišče pri trgovini Mercator – Golo	13. in 14. 5.	15. 10.
OBČINA BREZOVICA		
dvorišče JKP, Kamnik pod Krimom 6	18. 5.	19. 10.
pri Zadrudnem domu v Notranjih Goricah, Podpeška cesta 380	19. 5.	20. 10.
parkirišče pri Domu krajanov Vnanje Gorice	20. 5.	21. 10.
parkirišče pri Občini Brezovica, Tržaška cesta 390	21. 5.	22. 10.
OBČINA DOBROVA - POLHOV GRADEC		
parkirišče pri KS Polhov Gradec	25. in 26. 5.	2. in 3. 11.
pri gasilskem domu v Dobrovi	27. in 28. 5.	4. in 5. 11.
OBČINA MEDVODE		
pri KS Smlednik	1. in 2. 6.	9. 11.
pri KS Pirniče	3. in 4. 6.	10. 11.
parkirišče pri BC Mercatorju Medvode	8. in 9. 6.	11. 11.
pri gasilskem domu v Preski	10. in 11. 6.	12. 11.

SERVISNE INFORMACIJE

ZBIRNI CENTER BARJE

Cesta dveh cesarjev 101, Ljubljana

Telefonska št.: 051 671 787

Delovni čas:

od 1. aprila do 31. oktobra:
od ponedeljka do sobote od 6.00 do 20.00

od 1. novembra do 31. marca:
od ponedeljka do sobote od 6.00 do 18.00
ob nedeljah in praznikih zaprto

CENTER PONOVNE UPORABE

Povšetova 4, 1000 Ljubljana

Telefonska št.: 082 054 363, 082 054 364

Spletna stran:

www.centerponovneuporabe.si

Delovni čas:

od torka do sobote od 9.00 do 17.00
ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER POVŠETOVA

Povšetova 2, Ljubljana

Telefonska št.: 041 697 245

Delovni čas:

od torka do sobote od 11.00 do 18.00
ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih zaprto

ODLAGALIŠČE BARJE

Cesta dveh cesarjev 101, 1000 Ljubljana

Telefonska št.: 01 200 35 25

Delovni čas:

od 1. aprila do 15. maja:
od ponedeljka do sobote od 6.00 do 20.00

od 16. maja do 31. oktobra:
od ponedeljka do petka od 6.00 do 20.00
ob sobotah do 14.00

od 1. novembra do 31. marca:
od ponedeljka do petka od 6.00 do 18.00
ob sobotah do 14.00
ob nedeljah in praznikih zaprto

Da bo sveže meso ostalo dlje časa uporabno,
ga prelijte z oljem. Se boljše je, da ga
razrežete na poljubno velike kose in jih
naoljene shranite v posodi in v hladilniku.

PRIMESTNI ZAČASNI ZBIRNI CENTRI

ZAČASNI ZBIRNI CENTER BREZOVICA

Kamnik pod Krimom 6, 1352 Preserje

Telefonska št.: 01 363 30 20

Delovni čas:

ob sredah od 15.00 do 18.00;

ob sobotah od 9.00 do 12.00

ob praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER VODICE

Območje čistilne naprave Vodice

(dostop s Kamniške ceste ali ceste Vodice – Bukovica)

Delovni čas:

od 1. maja do 30. septembra ob sredah od 17.00 do 19.00; ob sobotah od 9.00 do 12.00

od 30. septembra do 30. aprila ob sobotah od 9.00 do 12.00

ob praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER MEDVODE

Dvorišče nekdanjega podjetja Color Medvode

(vhod iz Barletove ceste)

Telefonska št.: 031 303 712

Delovni čas:

ob sredah od 14.00 do 17.00;

ob sobotah od 9.00 do 12.00

ob praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER IG

Območje čistilne naprave Matena

Telefonska št.: 01 280 23 12

Delovni čas:

ob sobotah od 9.00 do 12.00

ob praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER ŠKOFLJICA

Lokacija: pod viaduktom Reber pod avtocesto pred vasjo Reber

Delovni čas:

ob sredah od 15.00 do 18.00;

ob sobotah od 9.00 do 12.00

ob praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER VELIKE LAŠČE

Lokacija: za Domom krajanov Turjak

Delovni čas:

ob sobotah od 9.00 do 12.00

od 1. aprila do 30. septembra tudi ob sredah med 18.00 in 20.00.

ob praznikih zaprto

V hladilniku je sir najbolje shranjevati v bližini zelenjave, ki vsebuje veliko vlage. Sira nikoli ne zavijamo v folijo, saj bo zaradi pomanjkanja kisika začel plesneti.

DOBRI REČEPTI ZA ZMANJSEVANJE KOLIČINE ODPADKOV

NAJ VAS SPOMNIMO:

najboljši odpadki so tisti, ki ga ni, zato sprejmite izziv in poskusite zmanjšati količino odpadkov, ki jih povzročite. Najbrž se sprašujete, kako.

Pri kupovanju živil in vsakdanjih potrebščin **izberite izdelke s čim manj embalaže**. Namesto materialnih daril **podarjajte doživetja** (ogled gledališke predstave, obisk koncerta, abonmaje za otroke in odrasle, tečaj jahanja, ure joge ali boksa, letno vstopnico za živalski vrt itd.) ali **ponudite uslugo** (varstvo otroka, pranje avtomobila itd.). Posvojite filozofijo **ponovne uporabe** – poskrbite torej, da odvečni predmeti zaživijo novo življenje v krogu prijateljev ali (ne)znancev, predvsem pa je pomembno, da še uporabnih predmetov, tudi če so malo poškodovani, ne vržete v smeti. Podarite jih, zamenjajte ali prodajte.

NEPOGREŠLJIVE SESTAVINE ZA MANJ ODPADKOV (IN BOLJ KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE)

Hitro pokvarljivih živil
ne hranite na vratih
hladilnika, zaradi
menjave temperature se
bodo hitreje pokvarila.

POTREBOVALI BOSTE

- kritičen razmislek o svojih potrošniških vzorcih;
- dobro mero racionalnega nakupovanja;
- nakupovalni seznam za vsak obisk trgovine;
- predmete in pripomočke, ki jih lahko uporabite večkrat.

Ko si zagotovite vse potrebne sestavine, sledi preprosta izvedba

Doma

RAZMISLITE O SVOJEM ODNOSU DO STVARI.

Veliko stvari, ki jih imamo doma, bi lahko delili z drugimi. Pozabili smo, da so si skozi zgodovino ljudje velikokrat medsebojno pomagali tudi tako, da so si stvari delili oz. si jih posojali. Tudi danes lahko storimo enako – poleg časa in prostora bomo prihranili še denar.

IZOGIBAJTE SE IZDELKOM ZA ENKRATNO UPORABO.

Če na piknik ali vrtno zabavo povabite 15 prijateljev, ki bodo uporabljali izdelke za enkratno uporabo (pribor, lončki in krožniki, papirnati prtički, brisačke, folija ipd.), vas bo to stalo približno 9 evrov, povzročili pa boste skoraj 3 kilograme odpadkov. Če vam je škoda uporabljati svojo posodo in pribor, si lahko v Centru ponovne uporabe za simbolično ceno izberete stvari, ki so vam všeč, in si sestavite svoj unikaten piknik komplet.

Priskrbite si svoj
unikaten piknik komplet

NA POTI V TRGOVINO

KO VAM NEČESA ZMANJKA, SI TO ZAPIŠITE NA NAKUPOVALNI SEZNAM.

Ta je lahko navaden listek, vnaprej pripravljen nakupovalni seznam, ki ga natisnete prek spleta, beležka ali nakupovalna aplikacija na pametnem telefonu. Številne aplikacije omogočajo, da nakupovalni listek delite tudi z drugimi, ga urejate prek spletnega brskalnika, skenirate črtne kode in izračunate, koliko boste zapravili v trgovini.

PRI VEČJIH NAKUPIH SI VZEMITE ČAS ZA RAZISKOVANJE.

Pri takšnih nakupih je pomembna racionalna in ozaveščena izbira, pri čemer si lahko pomagata z domačimi in s tujimi potrošniškimi testi.

ZASTAVITE SI TRI KLJUČNA VPRAŠANJA.

Prvo: ali to zares potrebujem? Drugo: ali moram to nujno kupiti (in imeti) ali si lahko izposodim, najamem ali si delim? Tretje: ali lahko kupim rabljeno?

V TRGOVINI

RAZMIŠLJAJTE O POSLEDICAH NAKUPA.

Kakšen vpliv ima moj nakup na okolje (embalaža, uporabljeni materiali itd.)? Ali bo izdelek trajal dolgo ali ga lahko uporabim le enkrat? Koliko je izdelek učinkovit glede na porabo energije in materialov? Ali so v izdelku do okolja škodljive snovi? Ali resnični proizvajalci (delavci v tovarni ali v kmetijstvu) dobijo pravično plačilo? Ali so delovne razmere varne in zdrave? Ali je bil izdelek narejen v takšnih razmerah, ki so za nas nesprejemljive?

UPOŠTEVAJTE PRAVILO DESETIH SEKUND.

Preden izdelek odnesete na blagajno, se ustavite za deset sekund in si postavite dve vprašanji: zakaj to kupujem in ali to potrebujem. Če ne najdete prepričljivega odgovora, ga vrnite na polico.

MANJ ODPADKOV TUDI V SLUŽBI POSLOVITE SE OD PLASTIKE ZA ENKRATNO UPORABO

V Snagi smo plastične lončke za vodo in napitke iz avtomatov nadomestili s steklenimi kozarci in praviimi skodelicami. Skupaj z vrči in pladnji smo jih vzeli v Centru ponovne uporabe ter z njimi opremili sejne sobe, pisarne in kuhinjo v poslovni stavbi.

Kadar skuhate preveč riža, ga preprosto predelajte v mlečni riž, rižev narastek, hladno riževo solato, z njim napolnite paprike ali naredite mesne kroglice.

LJUBLJANA JE PRVA EVROPSKA ZERO WASTE PRESTOLNICA

Na območju, ki ga pokriva Snaga, imamo dovršen sistem ločenega zbiranja odpadkov (zbiranje od vrat do vrat) in dosegamo odlične rezultate: dobrih 60 % ločeno zbranih odpadkov. Primerljivo velika mesta so na področju ločenega zbiranja bodisi slabša bodisi primerljiva z nami, res pa je, da razmeroma veliko odpadkov odložimo, ker nimamo infrastrukture za energetsko izrabo odpadkov. Ljubljana je bila tako med finalisti v tekmovanju za Zeleno prestolnico Evrope 2016 edina, ki nima sežigalnice ali drugega objekta za termično izrabo odpadkov in iz njih izdelanih goriv. Vendar pa smo navidezno pomanjkljivost spremenili sebi v prid. Odločili smo se za alternativo, ki v okviru celovitega ravnanja z odpadki nadomešča odlaganje in energetsko izrabo: pot v t. i. Zero Waste družbo. Zero Waste namreč v osnovi pomeni nič odpadkov za odlagališča in sežigalnice.

Ljubljana se je s sprejetjem **ZERO WASTE** načrta zavezala, da bomo v MOL do leta 2025 zbrali najmanj tri četrtine ločeno zbranih odpadkov in manj kot 60 kilogramov preostanka odpadkov na prebivalca ter odložili manj kot 30 kilogramov na prebivalca.

Ljubljana = Zero Waste prestolnica

LJUBLJANA JE ZELENA PRESTOLNICA EVROPE 2016

ZAKAJ PRAV LJUBLJANA?

- Ker uspešno uresničuje trajnostni razvoj mesta.
- Uveljavlja in spodbuja trajnostno mobilnost.
- Je izmed vseh sodelujočih evropskih mest v najkrajšem času naredila največ sprememb v pravo smer.
- Je na prvem mestu po ločenem zbiranju odpadkov v Evropi.
- Ima velik delež zelenih površin.
- Vzpostavlja obsežna območja za pešce (ekološka cona).
- Pomaga tudi drugim evropskim mestom (poplave na Balkanu).

Ljubljana = Zelena prestolnica Evrope 2016

DESET PRAKTIČNIH NASVETOV ZA NIČ ZAVRŽENE HRANE

Podatki kažejo, da na svetu zavržemo približno tretjino vse pridelane hrane. V gospodinjstvih pristane največ hrane med odpadki zato, ker kupimo in pripravimo več hrane, kot jo potrebujemo, porabe hrane ne načrtujemo in ostankov velikokrat ne znamo pametno uporabiti.

1. Naložite si aplikacijo za kuharske recepte ali izdelovanje nakupovalnih seznamov.

Najbolje oboje. Tako boste imeli ideje, kaj storiti s presežki hrane, vedno pri roki.

2. V trgovino ne hodite lačni, sicer boste zagotovo kupili ogromno nepotrebnih izdelkov. Vedno vzemite nakupovalni seznam, sicer boste kupovali brezglavo. V trgovino tudi ne hodite vsak dan – hladilnik ni nikoli tako prazen. Določite raje dan ali dva v tednu za nakupovanje, nato pa vsak mesec vsaj enega od teh dni namenoma preskočite.

3. Ne kupujte izdelkov samo zato, ker so v akciji. Ste prepričani, da boste v naslednjih nekaj mesecih pojedli XXXXXL paket slanih palčk z dodatkom sezama? Bodite iskreni do sebe – je to sploh nekaj, kar bi sicer uvrstili na svoj nakupovalni seznam?

4. Roki trajanja niso božje zapovedi, so le orientacijsko sredstvo. Kakšen dan čez rok vas ne bo pokončal.

5. Pred hladilnikom vedno sledite načelu PNPV – prvi noter, prvi ven.

Prednost imajo sveže sestavine, konzerva tunine bo zdržala še do naslednje olimpijade.

6. Neugleden kos zelenjave in zmešan kos sadja sta stvar oblike, ne vsebine.

Izkoristite njune hranljive snovi za juho ali smuti. Tudi pijača iz obtolčene pločevinke ima še vedno isti okus.

7. Kuhajte z glavo, ne z očmi. Če se spravljate v kuhinjo sestradani, od predvidene količine odštejte polovico – še to zna biti preveč. Če skuhate preveč, zamrznite – neko deževno praznično nedeljo popoldne vam bo zagotovo prišlo prav.

8. Ostanki samo izgledajo slabo (če sploh), v resnici pa so enako dobri kot takrat, ko so bili še svež obrok.

9. Enkrat na teden si pripravite obrok presenečenja. Iz omar zložite zalogo in presenečeni boste ugotovili, kaj vse skrivate doma.

10. Igrajte se igro »izprazni hladilnik« in poskrbite, da bo lačna vaša slaba vest, ne vi.

KAJ PA, KO JEMO ZUNAJ?

Če v gostilni ne morete pojesti vsega, kar ste naročili, prosite natakarja, naj vam hrano zavije za domov. Ni sramotno, če meso, rižoto, kos sladice – pač karkoli, česar niste mogli pojesti, odnesete s seboj. Je pa nedopustno z okoljskega in s finančnega vidika (konec koncev ste hrano plačali), da nepojedena hrana konča med odpadki.

DVIGNI GLAS PROTI ZAVRŽENI HRANI

Ponosni smo, da smo se kot največje slovensko komunalno podjetje med prvimi začeli zavedati svoje moči in odgovornosti, ki jo imamo pri spreminjanju (potrošniških) vedenjskih vzorcev svojih uporabnikov. O problematiki zavržene hrane in o razlogih zanjo se v zadnjem času veliko govori. Mi smo se odločili, da je čas, da pogledamo globlje in se vprašamo, ali je naš odnos do hrane kot osnovne dobrine (dovolj) spoštljiv – in če ni, kaj bomo spremenili.

Zato s Snagino družbeno odgovorno pobudo **DVIGNI GLAS PROTI ZAVRŽENI HRANI** opozarjamo na problem zavržene hrane in problematiziramo svoj odnos do hrane v družbi izobilja ter pretirane potrošnje. Glavne pobudnice kampanje so kante, ki so se decembra lani zbrale na osrednji ljubljanski tržnici in s transparenti z napisi "Če smo na ulici, še ne pomeni, da smo lačne!", "Site smo zavržene hrane", "Dvigni glas proti zavrženi hrani!" opozorile na (napačen) odnos do hrane in vse nas pozvale k spremembam.

→ Dvignimo glas proti zavrženi hrani!

POSTANIMO USTVARJALNI IN ODGOVORNI POTROŠNIKI

Trend nekritičnega in hiperpotrošništva se počasi, a zanesljivo poslavlja. Vedno bolj nam je jasno, da nepremišljeno nakupovanje in posedovanje vedno več stvari ne prinaša tistega, kar si želimo: zadovoljstva, občutka sreče ter izpolnjenosti.

Finančna kriza je ob bok neizmerni potrošniški izbiri postavila nove ekonomije – govorimo o delitveni ekonomiji, ekonomiji pomena, sodelovalni ekonomiji ... Sliši se učno, ampak v resnici vse to že počnemo v vsakdanjem življenju – ponovno uporabljamo in prodajamo, souporabljamo oziroma si delimo in si izmenjujemo stvari.

To, da si eno stvar deli več ljudi, v družini in sorodstvu obstaja že od nekdaj. Prav tako souporabljamo tudi knjige v knjižnicah, kolesa v sistemu BicikeLJ, svečana oblačila iz izposojevalnic ipd. Vse več pa je tudi globalnih oblik medsebojne delitve, kot sta na primer Airbnb in Couchsurfing, kjer lahko oddamo in najamemo prosto posteljo, trenutno prosto sobo ali kavč.

TRENDI (TUDI OGLAŠEVALSKI IN POTROŠNIŠKI) NAREKUJEJO TRI NOVA PRAVILA:

- 1. Ustvarjalnemu, zadovoljnemu potrošniku ni več najbolj pomembno, kaj ima ali kaj kupi, ampak kaj lahko sam naredi, preuredi in (po)ustvari.** Ročne spretnosti, kot so šivanje, kvačkanje ali pletenje, oblikovanje in izdelovanje pohištva, vrtnarjenje ipd., so edinstvena priložnost za izražanje sebe, kakovostno preživljanje prostega časa in občutenje zadovoljstva, ko ustvarimo nekaj svojega, drugačnega, uporabnega.
- 2. Vedno več je blagovnih znamk, ki od kupcev terjajo, da so tudi sami družbeno**

odgovorni. Trgovine brez embalaže, ukinjanje (brezplačnih) plastičnih vrečk, pravična trgovina ipd.

- 3. Ponovna prodaja in zamenjava stvari sta novi, najbolj vroči obliki recikliranja.** Da prodate svoje stanovanje ali avto, je seveda povsem običajna praksa, zdaj pa se menjanje lastnikov razširja tudi na vse druge stvari. Dogodki zamenjav (swap parties) postajajo vse bolj priljubljena oblika druženja v ZDA, Veliki Britaniji in drugod po svetu.

V Snagi podpiramo trajnosten odnos do stvari, premišljeno nakupovanje in vrednotenje tistega, česar denar ne more kupiti. Konec leta 2013 smo začeli s pobudo **ENKRATNO JE STVARI UPORABLJATI VEČKRATNO**, ki prek delavnic, spletne komunikacije in urbanih intervencij razbija mit, da je novo boljše od starega ali že uporabljenega, predstavlja načine, kako lahko po principu ponovne uporabe živimo vsak dan ter kako lahko ta na dolgi rok spreminja naš odnos do stvari. Video manifest si lahko ogledate na tej povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=pVyu-1nhp1g>.

- 1. PREMISLITE** – Ali res morate investirati denar in čas v še en predmet?
- 2. IZPOSODITE SI** – Koliko stvari, ki jih imate doma, s pridom in z veseljem uporabljate? In koliko stvari zelo slabo izkoriščate, poleg tega pa vam zasedajo prostor in nemara celo povzročajo stroške?
- 3. IZMENJAJTE** – Številni dogodki zmenjav se razširjajo tudi pri nas. Izmenjujete lahko oblačila, igrače, knjige, semena, pridelke, ponesrečena noveletna darila ...
- 4. KUPITE RABLJENO**, predelano ali popravljeno. Izbirajte stvari, ki so trajne tako po kakovosti kot po obliki.

IZKORISTITE TISTO, KAR ŽE IMATE (ALI ČESAR DRUGI NOČEJO), IN DOBILI BOSTE EDINSTVENE, PRAKTIČNE REŠITVE.

Stari kovčki so z nekaj dodatki lahko udobne mačje ali pasje postelje, služijo pa lahko tudi kot prenosni peskovniki, stenske omarice ... S **škaflo za jajca** lahko v predalniku naredite red: v en prekat sponke, v drugega šilčke, v tretjega radirke ... škatle pa se dobro obnesejo tudi pri shranjevanju noveletnih okraskov. **Lesene palete** so nadvse uporabne za unikatno in poceni pohištvo. Iz njih lahko napravite jedilno, klubsko ali vrtno mizo, kavč, vrtni počivalnik, navpičen vrt na balkonu itd.

ZAČINIMO
STARO
Z NOVIM

Več domiselnih in uporabnih idej o ponovni uporabi najdete na Facebook strani <https://www.facebook.com/Snagajubljana> in Twitter profilu https://twitter.com/Snaga_reuse.

CENTER PONOVNE UPORABE

Na Povšetovi 4 v Ljubljani delujeta trgovinica in delavnica, združeni v Center ponovne uporabe (CPU). Obisk centra spominja na sprehod po okusno opremljenem staromeščanskem stanovanju, le da skrbno izbrani, lepo ohranjeni in še zelo uporabni predmeti nosijo listke s simbolično ceno.

Center ponovne uporabe daje delo težje zaposljivim, po drugi strani pa pomaga, da ohranjeni, a nekemu odvečni predmeti živijo novo življenje in za majhen denar razveselijo nove lastnike.

Tako je videti Center ponovne uporabe Ljubljana. V njem lahko za simbolično ceno kupimo lepo ohranjene in obnovljene predmete, ki so se jim prvotni lastniki odrekli in prijazno poskrbeli, da dobijo drugo priložnost.

V Centru ponovne uporabe v Ljubljani zamenja lastnika vsak dan približno sto predmetov, od skodelic in skirojev do kravat in kavčev.

S POBUDO ENKRATNO JE STVARI UPORABLJATI VEČKRATNO,

nastalo konec leta 2013, spodbujamo ponovno uporabo, odgovorno potrošništvo in preprečujemo nastajanje odpadkov. V zadnjih dveh letih se delež še uporabnih stvari, ki končajo v zabojnikih, vztrajno zmanjšuje, kar dokazujejo tudi javnomnenjske raziskave, Center ponovne uporabe pa beleži porast obiskov. Jeseni 2014 je Snaga za dosego še boljših rezultatov pobudo nadgradila in jo prek Zbornice komunalnega gospodarstva prenesla na nacionalno raven. Nastala je pobuda **SKUPAJ ZA BOLJŠO DRUŽBO**, katere cilj je doseči bolj trajnostno naravnano in odgovorno družbo.

POBUDA SKUPAJ ZA BOLJŠO DRUŽBO

je pod okriljem komunalne zbornice povezala slovenska komunalna podjetja, ki si želijo, da bi Slovenci zmanjšali količine zavržene hrane, kritično razmišljali o načrtovanih nakupih, pili vodo iz pipe namesto iz plastenk, kupovali več stvari iz druge roke ali si jih izposojali. Ena odmevnejših akcij je bila praktični prikaz količine zavržene hrane v petnajstih slovenskih mestih v sklopu Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov.

Večkratno = enkratno

Praktični prikaz količine zavržene hrane v 15 slovenskih mestih.

LOČEVANJE: MALE SKRIVNOSTI VELIKIH MOJSTROV

Vsakemu se lahko zgodi, da po pomoti odloži odpadke v napačen zabojnik, zato preverite Snaginih sedem pravil mojstrov ločevanja.

- 1. Še enkrat preverite, kaj odlagate v črne zabojnike.** Vanje spada zelo malo odpadkov. Najpogostejši odpadki, ki jih odložite v črni zabojnik, so plenice, mačji pesek in vrečke od sesalca.
- 2. Preden odložite embalažo v ustrezen zabojnik, jo izpraznite.** Če embalaže ne morete sprazniti, jo odložite v črni zabojnik za preostanek odpadkov.
- 3. Embalažo pred odlaganjem stisnite oziroma zložite.** Tako lahko odložite do desetkrat več embalaže.
- 4. Uporabljene papirnate brisače, serviete in robčke odložite v zabojnik za biološke odpadke.** Brisače, serviete in robčki ne spadajo niti med mešane komunalne odpadke niti med papir.
- 5. Sestavljena embalaža spada v zabojnik za embalažo.** Če je embalaža iz različnih materialov (papir/karton, plastika), nedvomno spada v zabojnik za embalažo.
- 6. Neuporabna kuhinjska posoda (emajlirana, teflonska, iz nerjavečega jekla) sodi med kosovne odpadke.** Odpeljete jo lahko v najbližji zbirni center ali jo oddate hkrati z drugimi zbranimi kosovnimi odpadki.
- 7. Jedilno olje, vata in vatirane palčke ne spadajo v straniščno školjko.** Ti odpadki povzročajo velike težave v kanalizacijskem sistemu, poleg tega pa ogrožamo zdravje delavcev, ki skrbijo za nemoteno delovanje sistema, saj morajo odstraniti vse nepravilno odložene odpadke.

KAM Z NEVSAKDANJIMI ODPADKI?

Izrabljene baterije lahko oddate v trgovini, v kateri ste jih kupili. V večjih trgovinah, kjer prodajajo baterije ali aparate na baterije, stoji blizu blagajne temu namenjena škatla. Baterije lahko oddate tudi v zbirnih centrih komunalnih odpadkov ali na nekaterih poštah.

Neuporabno belo tehniko, mobilne telefone, računalnike, televizorje lahko oddate v zbirnih centrih komunalnih odpadkov, lahko pa tudi pri prodajalcu, kjer kupite nove izdelke. Še uporabne predmete lahko namenite za ponovno uporabo.

Stare kartuše lahko pustite v trgovini, v kateri ste kupili nove. Ob vračilu stare kartuše, ki jo je mogoče obnoviti, boste dobili popust, nekatere pa lahko polnite tudi sami.

V trgovino lahko vrnete tudi star avtomobilski akumulator, motorno olje pa zamenjajte na bencinski črpalki ali pri serviserju.

Odpadna zdravila lahko brezplačno oddate osebju v javnih lekarnah, specializiranih prodajalnah, pri veterinarjih in v zbirnih centrih komunalnih odpadkov.

Korenja odrežite vrhnji del, tako bo dlje časa ohranil svežino.

RECEPTI ZA NAJMLAJŠE

Doslednega ločevanja odpadkov se otroci in mladostniki naučijo doma, v vrtcih in solah, medtem ko prednostna ravnanja z odpadki ostajajo v ozadju.

Ločevanje odpadkov je namreč šele tretje najbolj zaželeno vedenje – bolj kot to sta zaželeni ponovna uporaba in preprečevanje ter zmanjševanje količine odpadkov (tudi zavržene hrane).

ZATO SMO V ŠNAGI ZASNOVALI DVA IZOBRAŽEVALNA PROGRAMA.

Prvega izvajamo v **HIŠKI PONOVNE UPORABE** v kreativnem otroškem mestu Minicity Ljubljana, njegov glavni namen pa je sproščena in nevsiljiva vzgoja otrok v ozaveščene ter odgovorne potrošnike. Drugi izobraževalni program je namenjen vrtcem in osnovnim ter srednjim šolam. Temelji na spodbujanju preprečevanja nastajanja odpadkov, zavržene hrane, ponovne uporabe in spreminjanju navad ter vrednot učencev. Program temelji na interaktivnosti in spodbujanju samostojnega razmišljanja ter daje dobre rezultate. **ŠOLE IN UČITELJE ZATO LEPO VABIMO, DA PROGRAM OZIROMA OBISK V ŠNAGI VKLJUČITE V URNIK DELA.**

Program izvajamo na sedežu podjetja, udeležba je brezplačna. Za dodatne informacije in dogovore nam pišite na e-naslov

snagalj@snaga.si.

ŠE NEKAJ NASVETOV ZA OTROKE,
DA PO OBROKU NA KROŽNIKU NE
BO OSTANKOV HRANE.

1. **Prosi za manjšo porcijo** – Če boš še vedno lačen oziroma želel še, lahko prosiš za repete.
2. **Povej vnaprej!** – Ni vljudno, da se pri kosilu, ki ti ga pripravijo v šoli ali doma, zmrduješ. Zapomni si, da je vsa hrana, ki ti jo postrežejo, zate dobra – zato je prav, da jo poskusiš. Če pa česa ne maraš, to povej naglas in vnaprej. Bolje je, da rečeš "ne, hvala", kot da tvoje kosilo pristane v kanti.
3. **Narezano sadje** – Je sadež zate prevelik? Prepolovi ga ali prosi odrasle, da ti ga razrežejo na manjše kose. Tisto, česar ne boš pojedel, lahko deliš z drugimi.
4. **Na izlet vzemi toliko, kolikor lahko pojesh** – in nič več! Četudi boš z izleta prinesel polovico sendviča, najbrž ne bo več užitna, sploh če je bila ves dan na toplem in na soncu.
5. **Ostanki hrane** – Kadar obroka ne moreš jesti do konca, se dogovori s starši, naj ti ga prihranijo za kasneje ali naj ti dovolijo, da ga spremeniš po svoje. Če špagetom z omako dodaš jajca (in še kakšno zelenjavo, če ti je všeč), to streseš v ponev in na vsaki strani pečeš 8 minut, nastane špagetna torta! :)
6. **Deli z drugimi!** – Če je porcija zate prevelika ali če česa ne ješ, hrano ponudi drugim. Deliti je zabavno, na tak način pa se kujejo tudi nova prijateljstva.

Hiška ponovne uporabe
v Minicity Ljubljana

HITRI NAPOTKI ZA DOMAČE KOMPOSTIRANJE

Biološke odpadke moramo zbirati ločeno in poskrbeti, da se ne mešajo z drugimi odpadki. Te odpadke lahko hišno kompostiramo ali jih odlagamo v rjave zabojnike.

KAKO LAHKO KOMPOSTIRAM?

Na domačem vrtu

- Poiščite prostor v senci ali polsenci in poskrbite za zaščito pred vetrom.
- Enkrat mesečno preobračajte kup. Tako boste poskrbeli za pravilno prezračevanje in bo proces trohnenja potekel pravilno.
- Poskrbite za zadostno vlago. Kup se ne sme presušiti ali premočiti. Vlažnost preverite tako, da stisnete pest komposta. Če se iz njega ne poredi voda in hkrati ne razpade, je vlažnost primerna.

V kompostarni ali bioplinski napravi

Biološke odpadke zbirajte v rjavem zabojniku. V Snagi bomo odpadke prevzeli in jih predali pooblaščenemu podjetju, ki bo odpadke predelalo v svoji bioplinski napravi.

Biološki odpadki, pomešani z ostalimi komunalnimi odpadki, povzročajo velike količine toplogrednih plinov, nastanek nevarnih organskih kislin in neprijeten vonj na odlagališčih ter zbirnih mestih.

KOMPOSTIRAJMO, SAJ TAKO ...

- preprečujemo onesnaževanje podtalnice in zraka;
- pridobivamo naravno gnojilo;
- skrbimo za naravni krogotok;
- zmanjšujemo količine odpadkov;
- pridobivamo bioplin za proizvodnjo električne energije.

snaga

Mestna občina
Ljubljana

LJUBLJANA
Zmagovalka 2016

ZELENA
PRESTOLNICA EVROPE

Pobuda
Evropske komisije

SKUPAJ ZA BOLJŠO DRUŽBO

SLOVENSKA KOMUNALNA PODJETJA

Izdalo in založilo: Javno podjetje Snaga, d. o. o.
Priprava besedil: Nina Sankovič in Agencija Imelda, d. o. o.

Oblikovanje: Agencija Imelda, d. o. o.

Lektoriranje: Anja Strajnar

Fotografije: Matjaž Štefancič

Tisk: SET, d. o. o.

Naklada: 145.450

Ljubljana, marec 2015

Za več informacij obiščite
spletne strani

www.snaga.si
www.mojiodpadki.si
www.ponovnauporaba.si

Pišite na e-naslov na
snagalj@snaga.si

Pokličite nas

Na voljo smo vam na telefonski številki
01 477 96 00.

Spremljajte nas na naši
Facebook strani in
Twitter profilu

www.facebook.com/SnagaLjubljana
https://twitter.com/Snaga_reuse

Pišite nam na naslov

Snaga, d. o. o., Povšetova ulica 6, 1000 Ljubljana.

Obiščite naš Center za podporo in pomoč uporabnikom

vsak delavnik od 8.00 do 14.30, ob torkih do 16.00 na Povšetovi 6 v Ljubljani.

Veseli bomo vašega
obiska :)

